

A sztrájkkal kapcsolatos bírósági döntések*

A sztrájkokról szóló 1989. évi VII. törvény (Sztv.) 1989. április 12. napi kihirdetése óta a Legfelsőbb Bíróság elé kevés sztrájkkal kapcsolatos jogvita került. E döntéseknek azonban a mindössze hét paragrafusból álló törvény értelmezését illetően meghatározó jelentősége van. Ezek közül kiemelhető az EBH 2001. 575. számú döntés, amely szerint „a sztrájkot megelőző egyeztetéshez képest a felek álláspontjukat megváltoztathatják, önmagában emiatt a sztrájk nem jogellenes.” A Legfelsőbb Bíróság a BH 1991. 255. számon közzétett döntésében azt mondta ki, hogy „a sztrájk jogszerűségét, illetve jogellenességét kizárólag az Sztv. 3. §-a alapján kell elbírálni. Önmagában az, hogy a lakosságot alapvetően érintő tevékenységet végző munkáltatónál gátolja a még elégséges szolgáltatás teljesítését, nem szolgálhat alapul a sztrájk jogellenességének megállapításához.” Az EBH 2000. 259. számú döntésben azt rögzítették, hogy „a sztrájkjog nem korlátlan, hanem az a törvény rendelkezéséhez igazodik. Ehhez képest jogellenes a sztrájk a kollektív szerződésben foglalt megállapodás megváltoztatása érdekében a kollektív szerződés hatályának ideje alatt.”

Az elmúlt két évben – a korábbiól eltérően – több jogvita került a bíróság elé. Ezek jórészt már jogerősen lezárultak, bár egyes ügyek még a Legfelsőbb Bíróság előtt vannak. Valamennyi ügy meglehetősen nagy nyilvánosságot kapott, hiszen a meghirdetett sztrájkok is nagyobb társadalmi csoportokat érintettek. A nyilvánosság előtt azonban csak részben foglalkoztak azokkal az eljárási sajátosságokkal, amelyek ezeknek az ügyeknek a jellemzői. A sztrájk jogellenessége vagy jogszerűsége kérdésében a munkaügyi bíróságnak öt napon belül nemperes eljárásban kell döntenie. A nemperes eljárásban a Polgári Perrendtartás szabályait kell alkalmazni, azzal a lényeges eltéréssel, hogy itt a bíróság tárgyalást nem tarthat, és az ügyben ülnökök nélkül eljárva egy hivatásos bíró dönt. E két szabály azért is elgondolkodtató, mert több európai uniós államban éppen ezek az ügyek azok, amelyekben a munkáltatói és a munkavállalói szervezetek által delegált ülnököknek, valamint az egyeztetést, békéltetést is szolgáló tárgyalásoknak hangsúlyos szerepe van.

A következőkben az utóbbi idők bírósági döntéseit aszerint mutatom be, hogy azokban milyen kérdések merültek fel s hogy milyen választ adott arra a bíróság.

* A Magyar Munkajogi Társaság és a Magyar Munkaügyi Kapcsolatok Társaság 2008. április 23. napi konferenciáján elhangzott előadás

I. Ki kezdeményezheti a sztrájk jogellenességének a megállapítását? (29.Mpk.50495/2006/2- 55.Mpkfv.637816/2006/2)

A Magyar Gyógyszerészeti Kamara által meghirdetett sztrájk jogellenességének megállapítása végett az illetékes miniszter terjesztett elő kérelmet. A kérelmet e titulus feltüntetésével, a laccím helyett a Minisztérium székhelyét megjelölve nyújtották be. A munkaügyi bíróság azzal utasította el a kérelmet, hogy a kérelmező e minőségében nem rendelkezik a Pp. 48. §-ában meghatározott jogképességgel. Az indokolás szerint az állam jogképességéből nem vezethető le a kormány tagjainak jogképessége, és nincs olyan jogszabály, amely e tárgyban a minisztert külön jogképességgel ruházná fel. A Fővárosi Bíróság helybenhagyta az elsőfokú végzést. Ezen eljárási akadály miatt a bíróságok nem foglaltak állást abban a kérdésben, hogy a szakmai kamara kezdeményezhet-e sztrájkot, illetve, hogy egyáltalán sztrájknak minősül-e az, amikor az üzletek zárva tartása, vagy korlátozott nyitva tartása a munkavállalók és a munkáltatók együttes döntésének eredménye.

II. Valamely jogszabály módosításával szemben lehet-e jogszerűen sztrájkot kezdeményezni? A sztrájk megkezdése előtt lehet-e a jogellenesség, jogszerűség megállapítását kérni a bíróságtól? (8.Mpk.50061/2007/9- 55.Mpkfv.631349/2007/2.- felülvizsgálati kérelem elbírálás alatt)

A villamosenergia-iparban dolgozók szakszervezetei 1993-tól kollektív szerződésben rögzítették a kedvezményes alkalmazotti tarifa mértékét. Az alkalmazotti tarifáról utóbb már az 58/2002 (XII.21.) GKM rendelet is rendelkezett. Ennek módosítását követően a szakszervezetek sztrájkbizottságot alakítottak, az egyeztetések azonban nem vezettek eredményre, sőt a minisztérium a rendeletben biztosított díjkedvezmény teljes eltörlését helyezte kilátásba. A figyelmeztető sztrájkot követően 2007. február 8-ára és 2007. február 12-ére meghirdetett sztrájk idején nyújtandó szolgáltatásokról folytatódtak az egyeztetések. Ez alatt 2007. január 30-án több áramszolgáltató közös kérelemmel fordult a munkaügyi bírósághoz, a kezdeményező szakszervezetek mindegyikét kérelmezettként megjelölve. A kérelmezők a jogellenesség megállapítása végett a következő indokokat hozták fel:

- a munkáltatók és a szakszervezetek között nem alakult ki kollektív munkaügyi vita,
- a sztrájk tárgyát a munkavállalóknak a munkáltatóval szemben támasztott követeléseik jelenthetik,
- az Sztv. 1. § (3) bekezdése értelmében sztrájkot kezdeményezni a munkáltató hatáskörén kívül eső intézkedések megtétele érdekében nem lehet,
- nem szervezhető jogszerűen sztrájk akkor, ha annak tárgyát valamely jogszabályi rendelkezések módosítása képezi, hiszen a jogszabályalkotás nem a munkáltató jogosítványa,
- a szakszervezetek által bejelentett sztrájk sérti a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét, mivel azzal nem a munkáltatóra kívánnak nyomást gyakorolni.

A munkaügyi bíróság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül utasította el, annak idő előttiségére hivatkozva. Idézte az Sztv. 5. §-ához fűzött törvényi indokolást, mely szerint a kérelem benyújtására a jogszabály nem szab határidőt, így az a sztrájk ideje alatt és azt követően bármikor megtehető. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a sztrájk megkezdése előtt nem dönthet a bíróság. Rámutatott arra is, hogy addig a pillanatig, amíg a sztrájk nem kezdődik el, bizonytalan az, hogy lesz-e egyáltalán sztrájk. Sztrájk hiányában a kérelem valójában nem a sztrájk jogellenességének a megállapítására irányul, hanem egy olyan elvi állásfoglalás kérése a bíróságtól, amelyre a munkaügyi bíróságnak nincs hatásköre. A Fővárosi Bíróság a döntést helybenhagyta. Az ügy a felülvizsgálati kérelem folytán a Legfelsőbb Bíróság előtt van. A döntésnek a további joggyakorlatot illetően meghatározó jelentősége lett abban a tekintetben, hogy a sztrájk megkezdése előtt hozhatnak-e érdemi döntést a bíróságok.

A bíróságok itt nem adtak választ arra a lényegi kérdésre, hogy egy jogszabály módosítása miatt, vagy avégett kezdeményezett sztrájk minősülhet-e a munkavállalók gazdasági és szociális érdekei végett folytatott sztrájkknak, vagy az – lévén a jogalkotás az alkotmányban meghatározott szervek jogköre – alkotmányba ütköző. A kérdés megválaszolása a konkrét sztrájkkövetelés megfogalmazásától is függ, hiszen a jogalkotó által biztosított kedvezmény munkáltatói átvállalása végett indított sztrájk esetén a politikai célzat már közvetetten sincs jelen. E problémakörrel az ILO Szakértői Bizottsága többször is foglalkozott, amikor azt vizsgálta, hogy hol vannak a gazdasági és szociális érdekek, valamint a politikai célok miatt folytatott sztrájk határai.

III. Lehet-e a meghirdetett célok alapján a sztrájkot részben jogellenesnek minősíteni? (7.Mpk.50084/2008/6 -59.

Mpkv.633300/2008/2.- felülvizsgálati kérelem elbírálás alatt)

A munkáltatónál működő egyik szakszervezet 2007. július 1-jétől 10%-os mértékű béremelés, valamint a privatizációs bevételből egyszeri 2,5 havi átlagkeresetnek megfelelő juttatás végett hirdette meg a sztrájkot. A munkáltató arra hivatkozva kérte a jogellenesség megállapítását, hogy a sztrájk a hatályos kollektív szerződés megváltoztatására irányul. A 2008. december 31-ig hatályos kollektív szerződés részének tekintették a 2006. december 30-i megállapodást is, amelynek az „Együttműködési megállapodás a 2007-2010. évekre a munkavállalók foglalkoztatásáról és bérezéséről” elnevezést adták. E megállapodásban kötötték ki azt is, hogy a felek minden évben megállapodnak a béremelés mértékéről, valamint az éves szinten és mértékben meghatározott béremelés végrehajtásának módjáról. A béremelés mértéke tekintetében követelményként rögzítették, hogy az haladja meg az OÉT által ajánlott átlagbér-növekedési sáv középtértékét. Amennyiben nem volna OÉT megállapodás, akkor javaslat hiányában, az éves bérmegállapodásban határozzák meg a felek az éves alaphér-növekedés mértékét. A megállapodásban rögzítették azt is, hogy a bérmegállapodás kikényszerítésére a szakszervezetek nem kezdeményezhetnek sztrájkot. A 2007. évi bérmegállapodást a felek együttesen kötötték meg, míg a 2008. évi megállapodást a sztrájkot hirdető (egy) szakszervezet már nem írta alá.

A munkaügyi bíróság a sztrájk jogellenességét a meghirdetett két cél vonatkozásában, a munkáltató kérelme szerint vizsgálta. A döntése szerint a 2008. február 1. napján 03 órától 12 óráig megtartott, valamint a 2008. február 4. napján 03 órától meghirdetett és határozatlan időre tervezett sztrájk a 10%-os többlet személyi alaphér megfizetésére irányuló sztrájkkövetelés tekintetében jogellenes. Ugyanebben a végzésben a privatizációból eredő egyszeri juttatás megfizetésére irányuló sztrájkkövetelés tekintetében a jogellenesség megállapítására irányuló kérelmet elutasította a bíróság. Az előbbi követelés vonatkozásában azt állapította meg, hogy az a négy éves megállapodás hatálya alá tartozik és abban a bérmegállapodás kikényszerítésének a tilalmáról is megállapodtak. A privatizációs bevételből igényelhető juttatásokról azonban sem a kollektív szerződés, sem a négy éves bérmegállapodás nem rendelkezett. Így e juttatás nem tartozik a kollektív megállapodások hatálya alá. Ebből következően az e célból folytatott sztrájk nem minősül jogellenesnek.

A Fővárosi Bíróság a végzést úgy változtatta meg, hogy a munkáltatónak a sztrájk jogellenességének a megállapítására irányuló kérelmét teljes egészében elutasította. Indokolása szerint a kérelemhez kötöttség elvéből következően a bíróság érdemi döntése csak a megjelölt napon tartott sztrájk jogellenességéről, illetve a kérelem elutasításáról szólhat. Indokolásában azonban megerősítette azt, hogy a négy éves bérmegállapodásra tekintettel az éves béremelésért jogszerűen nem folytatható a sztrájk. Álláspontja szerint a privatizációs juttatásra vonatkozó igény kívül esik a hatályos megállapodásokon, így az e célból folytatott sztrájk – egyetértve a munkaügyi bíróság döntésével – nem minősül jogellenesnek.

A döntések rávilágítottak arra, hogy ezekben a jogvitákban a bíróság nem a követelések jogszerűségéről, hanem a sztrájk jogszerűségéről/jogellenességéről dönthet. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a követelés vonatkozásában különbségeket kell tenni aközött, hogy az adott követelésnek valamilyen jogi alapja van, illetve, hogy az adott követelés sztrájk útján érvényesíthető-e. Előbbi esetben arról van szó, hogy valamely törvényi, jogszabályi vagy szerződéses megállapodás alapján az egyik fél a másiktól a bíróság előtt is kikényszeríthető követelést támaszt (pl. munkaszerződésben kikötött munkabér). Ekkor a követelés jogosultja egyéni jogvitát kezdeményezhet. A másik esetben viszont éppen arról van szó, hogy a felek között nincs szerződés az adott juttatásra vonatkozóan, az tehát jogilag nem kikényszeríthető ki. A munkavállalók, illetve az őket képviselő szakszervezet ezt az igényt nem mint jogot, hanem mint munkavállalói érdeket sztrájk útján próbálják elérni. Utóbbi azt feltételezi, hogy a követelés, azaz a sztrájk célja nem esnek az Sztv. 3. §-a által tilalmazott körbe.

IV. Ugyanarra a sztrájkra vonatkozóan, más érvekre hivatkozva kérheti-e a munkáltató a jogellenesség megállapítását? (10.Mpk.50124/2008/2. - 55.Mpkfv.634639/2008/2.)

A munkáltató ismételt kérelemmel fordult a bírósághoz, amelyben a 2008. február 1. és a 2008. február 4. napi sztrájk jogellenességének a megállapítását kérte. Hivatkozása

szerint a szakszervezet az ún. gördülő sztrájjal, azaz a bejelentés módjával megsérti az együttműködési kötelezettséget, a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét, valamint visszaél a sztrájkjoggal. A munkaügyi bíróság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Indokolása szerint a szakszervezet által meghirdetett sztrájk jogellenességére irányuló kérelemről a bíróság már döntést hozott a 7.Mpk.50083/2008. számon és azonos tárgyban kérelmet már nem terjeszthetnek elő. Alkalmazta a bíróság a Pp. azon rendelkezését (Pp.130. § (1) bek. d) pont), mely szerint érdemi vizsgálat nélkül kell elutasítani a kérelmet, ha megállapítható, hogy a felek között ugyanabból a ténybeli alaphoz származó ugyanazon jog iránt – akár ugyanazon bíróság, akár más bíróság előtt – a per már folyamatban van, vagy annak tárgyában jogerős ítéletet hoztak. Érvelése a következő volt: „Bár a törvény a sztrájk jogellenességének megállapítása iránti kérelem előterjesztésére nem állapít meg határidőt, ez nem jelenti azt, hogy a kérelmező újabb és újabb indokokra hivatkozással ismételten kiegészítve kérelmét kérheti a sztrájk jogellenességének megállapítását. A kérelmezőnek ezt csak egy alkalommal áll jogában megtenni addig, amíg a bíróság érdemi határozatot nem hoz az ügyben (kivéve az eljárásjogi elutasítás esetét, amely nem eredményez res iudicatát). A kérelmezőnek ezen eljárásban kell felsorolni valamennyi olyan indokát, amely alapján kéri a sztrájk jogszerűségének bírósági vizsgálatát és jogellenességének megállapítását. A Fővárosi Bíróság a végzést helybenhagyta.

V. Megállapíthatja-e a bíróság a sztrájk jogellenességét azon az alapon, hogy a jog gyakorlása nem volt rendeltetésszerű?
(29.Mpk.50131/2008/4- 59.Mpkfv.633637/2008/2.- felülvizsgálati kérelem elbírálás alatt)

A munkáltató az előbbieken (lásd III.) ismertetett célokkal azonos céllal meghirdetett, de más időpontban, 2008. február 25-én megtartott sztrájk jogellenességének megállapítását kérte. Az Sztv. 3.§ (1) bekezdésének a) pontjára alapított igény körében arra utalt, hogy az e rendelkezésben felhívott 1.§ (1) bekezdésének az „e törvényben meghatározott feltételek szerint” kitételére alapítva lehetőség van a törvény 3.§ (1), illetve 4.§ (2) bekezdésbe ütköző magatartás esetén is a sztrájk egészére vonatkozó jogellenesség megállapítására. Az 1. § (3) bekezdésbe ütköző magatartás körében arra hivatkozott, hogy a kérelmezett a 2008. február 1. napján megkezdett sztrájkot 3 alkalommal felfüggesztette. Így járt el 2008. február 7. napján is, amikor nem jelölte meg a sztrájk folytatásának időpontját. Ezt követően 2008. február 24. napján délután 15.00 órakor megtartott sajtótájékoztatón jelentette be a kérelmezett, hogy a felfüggesztett sztrájkot 2008. február 25. napján 00.00 órakor folytatják. A sajtóban történt közlést követően 15.29 órakor telefaxon küldött levélben jelentette be hivatalosan a sztrájk folytatását. Sérelmezte azt is a kérelmező, hogy a kérelmezett a heti pihenőnapon délután 15.53 órakor a munkáltató székhelyére eljuttatott telefaxban indítványozta a még elégséges szolgáltatásokra vonatkozó tárgyalások folytatását. A kérelmező álláspontja szerint ebben az időpontban nyilvánvalóan nem lehetett reális esélye az érdemi tárgyalásoknak. Amennyiben netán pedig megállapodás született volna, annak tartalmáról nem lehetett volna megfelelő módon értesíteni az utazóközön-

séget. A kérelmező arra is utalt, hogy mindezt követően a kérelmezett 2008. február 25. napján 8.38 órakor küldött telefaxában 9.00 órától ismételten határozatlan időtartamra függesztette fel a sztrájkot.

Az Sztv. 4. § (2) bekezdésébe ütköző magatartásként azt jelölte meg a kérelmező, hogy a kérelmezett úgy nyilatkozott, hogy megállapodás hiányában egyetlen vonat közlekedtetését sem kívánja biztosítani, mellyel ellehetetlenítette, bizonytalanná tette bármely vonat menetrend szerinti közlekedését, melyre tekintettel a kérelmező nem tudta előírászerűen és alkalmas módon, illetve formában a közszolgáltatást igénybe vevő utazó közönséget tájékoztatni.

A kérelmező arra hivatkozott, hogy a kérelmezett azon sztrájkkövetelése, mely szerint a MÁV Cargo Zrt. eladásából származó vételárból a kifizetéstől számított 30 napon belül a MÁV Zrt. 2,5 havi akkori átlagkeresetnek megfelelő egyszeri kifizetést eszközöljön a kifizetés időpontjában a MÁV Zrt.-nél munkaviszonyban álló valamennyi munkavállalója számára, az Sztv. 3. § (1) bekezdés d) pontjába ütközik. A kérelmező álláspontja szerint a kérelmezett által megjelölt követelés a MÁV Zrt. és a reprezentatív szakszervezetek között 2006. december 30. napján megkötött „Együttműködési megállapodás a 2007-től 2010. évekre a MÁV Zrt. munkavállalóinak foglalkoztatásáról és bérezéséről” megnevezésű megállapodásban foglaltak megváltoztatására irányul annak hatálya alatt, s mint ilyen az Sztv. 3. § (1) bekezdés d) pontjába ütközik, így jogellenes.

A kérelmezett elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte a Pp. 157. § a) pontja alapján. Álláspontja szerint a kérelmet idézés kibocsátása nélkül kellett volna a bíróságnak elutasítania a Pp. 130. § d) pontjára tekintettel, mivel a felek között ugyanabból a ténybeli alaptól származó, ugyanazon jog iránt indított eljárásban már jogerős határozat született, amikor a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 7.Mpk.50083/2008/7. számú végzésével a kérelmet elutasította. Hivatkozott arra e körben a kérelmezett, hogy újabb jogellenesség megállapítására irányuló eljárást kizárólag egy újabb kollektív munkaügyi vitát követően megtartott sztrájk esetén lehetne indítani. A kérelem érdemét tekintve azt adta elő, hogy a 3. § (1) bekezdés a) pontjában hivatkozott 1. § (1) bekezdésbe ütközésre hivatkozva a sztrájk jogellenessége csak akkor állapítható meg, ha a dolgozók gazdasági és szociális érdekei helyett valamely más érdekből kerül sor a sztrájkjog gyakorlására. Vitatta továbbá, hogy megszegte együttműködési kötelezettségét. A 4. § (2) bekezdésbe ütköző magatartás körében hivatkozott arra az állandó bírói gyakorlatra is, mely szerint önmagában az, hogy a lakosságot alapvetően érintő tevékenységet végző munkáltatónál gátolja a még elégséges szolgáltatás teljesítését, nem szolgálhat alapul a sztrájk jogellenességének megállapításához. A 3. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozás kapcsán utalt a kérelmezett a bíróság 7.Mpk.50083/2008/7. számú végzésében foglalt indokaira, melyben a bíróság kifejtette, hogy a követelés nem ütközik a 3. § (1) bekezdés d) pontjába. A kérelmezett arra hivatkozott, hogy a követelés tartalmában nem változott.

A munkaügyi bíróság a kérelmet elutasította. Indokolásában a res iudicata-ra történt hivatkozást nem fogadta el, mivel a 2008. február 25-én megtartott sztrájkrol a bíróság még nem hozott döntést. Ezért érdemben vizsgálta a kérelmet és a következőket állapította meg.

I. Az Sztv. 3. § (1) bekezdés a) pontja szerinti igény esetén a sztrájk jogellenes az 1. § (1) bekezdése és a 2. § (1) bekezdése rendelkezéseinek meg nem tartása esetén.

Az 1. § (1) bekezdése alapján a dolgozókat a gazdasági és szociális érdekei biztosítására – az e törvényben meghatározott feltételek szerint – megilleti a sztrájk joga. Az Sztv. 5. § szerint a sztrájk jogszerűségét, illetve jogellenességét a törvény 3. §-ában foglaltak alapján kell megítélni. Ennek megfelelően rögzíti a Legfelsőbb Bíróság BH 1991. 255. sz. eseti döntésében, hogy a sztrájk jogszerűségét, illetve jogellenességét kizárólag az 1989. évi VII. törvény 3. §-a alapján kell elbírálni. Erre tekintettel, valamint az Sztv. helyes értelmezése alapján a 3. § (1) bekezdés a) pontjában felhívott 1. § (1) bekezdésbe ütközés okán a sztrájk akkor minősül jogellenesnek, ha az nem a dolgozók szociális és gazdasági érdekét szolgálja. Az 1. § (1) bekezdésének az „– e törvényben szabályozott feltételek szerint –” kitétele a jogellenességet nem érinti.

A törvény 3. §-a háromféle jogellenességet megalapozó okot rögzít.

1. A követelés célja, tartalma alapján:

- a) a sztrájk nem a dolgozók gazdasági és szociális érdekeinek biztosítására szolgál (3. § (1) bek., 1. § (1) bek.)
- b) az Alkotmányba ütközik (3. § (1) bek. b))
- c) azt olyan egyedi munkáltatói intézkedései, vagy mulasztással szemben folytatják, amelynek megváltoztatására vonatkozó döntés bírósági hatáskörbe tartozik (3. § (1) bek. c),
- d) kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatása érdekében a kollektív szerződés hatályának ideje alatt folytatják (3. § (1) d).

2. Az egyeztető tárgyaláshoz kapcsolódó okok alapján:

- a) amennyiben a vitatott kérdést érintő egyeztető eljárás 7 napon belül eredményre vezet (3. § (1) bek. a), 2. § (1) bek. a)
- b) az egyeztető eljárás a sztrájkot kezdeményezőnek felróható ok miatt nem jött létre (3. § (1) bek. a), 2. § (1) bek. a).

3. A kizáró okok szerint:

- a) a sztrájk az igazságszolgáltatási szerveknél, a Magyar Honvédségnél, rendvédelmi, rendészeti szerveknél és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál folyik (3. § (2) bek.),
- b) amennyiben az az életet, az egészséget, a testi épséget, vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné, vagy elemi kár elhárítását gátolná (3. § (3) bek.).

Mindezekre tekintettel nem helyes a kérelmező azon hivatkozása, mely szerint a kérelmezőével ellentétes jogértelmezés esetén nem lenne mód pl. igazságszolgáltatási szervnél folytatott sztrájk jogellenességének megállapítására.

A sztrájk jogellenessége a 3. § egésze, nem pedig a 3. § (1) bekezdése alapján vizsgálendő. A 3. § (2) és (3) bekezdése rögzíti a fentebb felsorolt sztrájkot kizáró, így azt jogellenessé tevő okokat.

Amennyiben a törvényalkotó az 1989. évi VII. törvény bármely rendelkezésébe ütköző magatartás alapján kívánt volna lehetőséget biztosítani a sztrájk egészére vonatkozó jogellenesség megállapítására, szükségtelen lett volna a 3. § (1) bekezdés a) pontjában külön két törvényi rendelkezés felhívása, illetve elegendő lett volna azt rögzíteni, hogy az Sztv. rendelkezéseibe ütköző sztrájk jogellenesnek minősül. E helyett a jogalkotó a 3. § (1) bekezdésében kifejezetten az 1. § (1) bekezdésére, valamint a 2. § (1) bekezdésére utal. Minderre tekintettel a bíróság azt állapította meg, hogy esetlegesen az Sztv. 1. § (3) bekezdésébe, illetve a 4. § (2) bekezdésébe ütköző magatartások értékelésére a sztrájk jogellenességének megállapítása körében nincs törvényi lehetőség. A kérelmező által hivatkozott rendelkezésben foglalt magatartások megsértésének egyéb – így kártérítési – szankciója lehet.

II. Az Sztv. 3. § (1) bekezdés d) pontjára alapított igény

Az Sztv. 3. § (1) bekezdésének d) pontja alapján a jogellenes a sztrájk a kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatása érdekében a kollektív szerződés hatályának ideje alatt. A hatályos, kérelmező által hivatkozott megállapodás sem privatizációs bevételekre alapított juttatás iránti igényként, sem pedig tartalmilag ezzel megegyező módon nem rendelkezik a privatizációból származó juttatásokról. Ebből adódóan nem volt megállapítható, hogy a kérelmezett követelése kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatása érdekében kollektív szerződés hatályának ideje alattinak minősülne.

A fenti döntések is mutatják, hogy érdemi döntést a bíróság csak akkor hozhat, ha annak perjogi akadálya nincsen (pl. a kérelmező jogképességének hiánya, *res iudicata*). Az érdemi döntésnek az értelmezése a kérelemben vagy az ellenkérelemben kifejtett jogi érvelés ismertetése, ismerete nélkül téves következtetésekhez vezethet. Csupán az itt felvetett kérdések elég indokként szolgálnak arra, hogy a sztrájktörvény alkalmazásának bírósági gyakorlata részletesen és akár a nemzetközi összehasonlítást is tartalmazóan kerüljön feldolgozásra. Erre a munkára szolgál például a Fővárosi Munkaügyi Bíróság bírójának, dr. Kulisity Máriának *a sztrájjal kapcsolatos bírói gyakorlat* (Raabe, 2007. május, Budapest, K.2.6 1-29) címen közzétett tanulmánya.

Az Sztv. módosítására vonatkozó kezdeményezések, szándékok a szakmai megalapozottságot nem nélkülözhetik. Ez feltételezi, hogy a jogirodalom – akár a bírósági döntéseket megelőzve, azok hiányában is – foglalkozzék az ún. gördülő sztrájk kérdésével, vagy azzal a kérdéssel, amikor ugyanazon gazdasági tevékenységet egy helyen több társaság munkavállalói egymás mellett végeznek (pl. kiszervezett cégek egyidejű egymáshoz kapcsolódó tevékenysége), ahol a különféle céllal egy időben meghirdetett sztrájk több munkáltatót is érint. A sztrájk jogellenességének kérdésén túl egyéb kérdések is felvethetők, mint például a részvételi szándék bejelentése a munkáltató felé, a lehetséges kártérítési igények. A bíróság a döntéseket a jogszabályok alapján hozza meg, de a jogszabályok értelmezésekor a különféle rendelkezések egybevetésekor nem hagyhatja figyelmen kívül a jogirodalomban felvetett magyarázatokat sem, különösen akkor, ha az a felek érvelésében is megjelenik.